

Позиция на АПБНБ

изразена пред синдикати и правителство в процеса на договаряне на минимални осигурителни доходи за 2016 г. в сектор Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води

Във връзка с протичащия процес по договаряне на минимални осигурителни доходи за 2016 и по повод на предоставеното от страна на синдикалните организации предложение за споразумение в сектор Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води, представям аргументираната позиция на Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки в България, с апел за Вашата подкрепа и разбиране за запазване на МОД за сектора за 2016 г. в рамките на сключеното споразумение за МОД за 2015 г.*

АПБНБ разгледа направеното предложение за сключване на споразумение (с ръст в различните категории заети в сектора, вариращ от 7,22% до 22,22%) или средно с около 17%, както и изразената от синдикалните организации възможност за търсене на споразумение на по-ниски от първоначално предложените нива, в отговор на отправено от страна на Асоциацията предложение.

За формиране на предложение за МОД за 2016 г. по отделните квалификационни групи професии в сектора извършихме задълбочен анализ и проучване сред нашите членове (формиращи над 70 % от пазара на безалкохолни напитки в страната) за възможното увеличение на МОД по квалификационни групи, което няма да се отрази неблагоприятно върху дейността на фирмите в сектора.

Считаме, че позицията и предложението за нулев ръст и въздържане от административно определяне в случай, че не постигнем споразумение за такъв, обективно отразява ситуацията в бранша, краткосрочната и средносрочната прогноза за развитието на сектора, както и невъзможността да поемем ангажимент, без да бъде застрашено поддържането на достигнатите нива на заетост. Нещо повече, тази позиция подчертава принципите и политиката, залегнали в основата на нашата дейност, а именно: подкрепа за развитието на лоялна конкурентна среда, в която интересите на МСП в сектора са адекватно представени и защитени.

Запазването на праговите стойности за МОД от 2015 г. ще даде възможност предприятията в сектора да развият и прилагат собствена политика по заплащане на труда в рамките на индивидуалните си възможности и съобразено с конкретните икономически показатели на компаниите и техните стратегии за развитие. Изключително важно и ценно за нас е да подкрепим този принцип в акт на солидарност и разбиране към по-ограничените възможности на по-малките компании да посрещнат икономическите предизвикателства, които не липсват както за текущата, така и за планираната 2016 година.

Същевременно декларираната от нас, като работодатели, отговорност по прилагане на политика за ръст на доходите на работниците и служителите, в рамките на възможните показатели за отделните компании е факт. Ние вярваме и сме доказали, че целите, залагани с прилагането на инструмента за определяне на МОД за сектора са изпълнени.

Основни аргументи за формиране на позицията:

- **Налице е обективна невъзможност за постигане на увеличение на МОД, без това да се отрази негативно върху преимуществена част от МСП в сектора**

Аналитичните проучвания за пазарната реализация на продуктите на нашата индустрия индикират съвкупност от няколко негативни тенденции, а именно:

- Невъзможност вече пет години от началото на финансовата и икономическа криза да преодолеем сериозният спад в обемите на потреблението на продукти от сектора и да достигнем нивата от 2009 година. 2014 година беше първата, в която тенденцията на спад средно от около 8% годишно беше преодоляна и запазени обемите, реализирани през предходната – 2013 за значителна част от продуктовете под-категории. Първоначалните ни прогнози за 2015 показват, че тенденцията на спад в формиращи съществен дял от общото потребление под-категории като напр. газирани напитки ще продължи, а в тези, за които прогнозираме минимален ръст до 4% (бутилирани води) - са в най-ниския ценови сегмент. Слабият туристически сезон в летните месеци, по традиция най-силни за сектора, подсилва риска най-оптимистичните прогнози за годината, направени от нас в края на първото тримесечие да не се оправдаят;

- Задържането на ценовите равнища на нива под тези от 2009 година, е трайно за периода 2010 и към момента. То е постигнато за сметка на пределна оптимизация на разходите. Свитата покупателна способност, ценовият натиск, упражняван от страна на търговците, акумулиран със спад в обемите на реализация на местна продукция, неблагоприятните тенденции (намелен ДДС в Румъния) и последици от загуби на външни пазари (Русия), натиск от нелоялната конкуренция от паралелен внос – поставят под въпрос жизнеспособността на част предприятия в сектора. Свидетели сме на това как утвърдени производители в сектора от категорията МСП вече пристъпиха към съкращаване на персонал и е въпрос на време да не удържат и минимално поддържаните нива на готовност за възобновяване на работа;

- Нарастване на производствените разходи поради ръст на използвани от индустрията суровини и материали, вкл. енергоносители. Последният пример е увеличението на цената за ел. енергия – непланирано и с фокусирана тежест върху бизнеса от 01.08.2015 година. Очакваме ръст на разхода за основен за индустрията ни ресурс – водата, след приемането през м. юли на последните изменения в Закона за водите, предвиждащи формиране на коефициент на завишение на таксата за водоползване при самостоятелно водоснабдяване;

- Сериозни по обем натрупвания на забавени плащания по извършени от предприятията доставки от някои търговските вериги. С тежък ефект върху ликвидността и риск от загуба на дължими вземания по наши изчисления общият размер на задлъжнялост на две търговски вериги към сектора надхвърля 2 млн. лева;

- Неблагоприятна остава прогнозата за пазарната конюнктура за 2016 година в световен и национален мащаб. Отбелязана и в Конвергентната програма на правителството за периода 2015-2018 е тенденцията на спад в цените на храните и дефлация. С източник МВФ, СБ и ЕК допусканията по основни макроикономически показатели залагат на продължаване на тенденцията на спад в ценовите равнища и за 2015 – за храните (последван от минимален ръст от 0,2% за 2016 и следващите периода), а за напитките – спадът е прогнозиран за целия период - до края на 2018.

- **Индустрията е изправена пред нови значителни предизвикателства през 2016 година в следствие на проектите за нови регулаторни финансови тежести**

- Секторът е поставен пред поредица от заплахи, вкл. от мащабно огласеното в общественото пространство намерение и готовност на Министъра на здравеопазването за въвеждане на данък „вредни храни“ от следващата година в размер от 10%. Този данък е заложен да обхване почти всички продукти на безалкохолната индустрия;
- Идеята за въвеждане на задължителна депозитна система за опаковките за еднократна употреба на МОСВ ще доведе до допълнително оскъпяване на напитките, което ще надхвърли 100% за тези от най-ниския ценови сегмент .

В допълнение към изложените аргументи представяме, като приложение **Статистически данни и изводи по отношение на осигурителните доходи в безалкохолната индустрия за периода 2010 -2015 години.**

Въпреки, че ежегодно при преговорния процес за определяне на МОД се ползва като отправна база статистическа информация за традиционно най-слабия период в сектора - Деклариран осигурителен доход (януари - април), **реалните постижения демонстрират ясно, че средния осигурителен доход в сектора бележи ръст спрямо предходната година и без да са договорени или служебно определяни по-високи прагови нива.**

Сред основните изводи по отношение на осигурителните доходи в сектора, бихме искали да обърнем особено внимание на това, че:

1. Безалкохолната индустрия отбелязва устойчива тенденция на ръст в СОД (както общо така и по квалификационни групи професии) през разглеждания период.
2. Особено се гордеем с факта, че въпреки неблагоприятната среда за поредна година успяваме не само да поддържаме нивата на заетост, но и да отчитаме ръст – макар и минимален. Това е особено важно за бъдещето на индустрията, тъй като развитието на кадровия потенциал е от ключово значение за устойчивост;
3. Постигнатите средни нива на ръст на СОД превъзхождат ръста в МОД за преимуществената част от квалификационни групи професии. Изключение правят особено чувствителни за сектора групи – персонал зает в услуги за населението (търговия) и неквалифицирани работници. Последните е доказано, че са под сериозен риск от загуба на работни места при административно и непремерено спрямо възможностите определяне на по-високи нива на МОД;
4. Нивото на СОД (януари-април 2015) в безалкохолната индустрия е по-високо от средното за икономическите дейности в страната. От сектор ХВП само в един от подотраслите отчетените нива на СОД са по-високи от тези за безалкохолната индустрия, но пък броя на заетите в този сектор е почти 3 пъти по-малък;
5. Постигнатият ръст на СОД през 2015 спрямо аналогичния период на миналата година в размер на 10,6% е далеч над договорения ръст на МОД и превъзхожда основните икономически показатели за сектора.
6. Средният осигурителен доход в безалкохолната индустрия за периода януари-април 2015 година е по-висок от средната работна заплата в страната за първо тримесечие, а също и

за второто. При сравнението трябва да се отчете, че очаквано в безалкохолната индустрия нивата на СОД са по-високи през второто и третото тримесечие, поради изразените сезонни специфики в сектора.

Статистическите данни ясно показват, че процентът на нарастване на СОД не е в пряка зависимост от ниските или нулеви нива на ръст на МОД в сектора. Служебното определяне на ръст на МОД на нива, които не отразяват икономическите показатели и възможностите на компаниите от сектора, водят до спад в заетостта, и спад на СОД за следващия годишен период.

Ние винаги сме подкрепяли и продължаваме да насърчаваме политиките на компаниите от сектора, насочени към по-добра мотивация на персонала, вкл. под формата на инвестиции в неговото професионално развитие и разширяване на ключови компетенции, както и в ръст на заплащането на труда. За реалните ни постижения и в двете направления има достатъчно обективни доказателства, които вярваме се признават и споделят като значителен успех от страна на всички партньори в социалния диалог. Бихме искали да заявим, че през изминалите години и към момента в Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки не са постъпвали сигнали или информация от извършени проверки от страна на Инспекциите по труда, свидетелстващи за притеснителни практики и закононарушения в областта на трудовото право.

Изложените аргументи и обективни данни показват, че индустрията от сектора заслужава да получи подкрепа в трудния период от нейното развитие, без това да компрометира постигането на целите на политиката по доходи, зад които заставаме като отговорни работодатели. Нулевият ръст на МОД ще защити малкия и среден бизнес, като му позволи да предприеме действия по отношение на политиката по доходи в обхват и обем, адекватен на конкретните възможности на всяка отделна компания.

Предложеният от синдикатите ръст на МОД за 2016 година за безалкохолната индустрия средно със 17% не кореспондира нито с нивата на икономическите показатели в сектора, нито с прогнозираните за тях стойности за 2016 година (вкл. производителност на труда, обем потребление, ценови равнища на продуктите). Нещо повече, при неблагоприятната прогноза за сектора всеки процент увеличение крие сериозен риск. Сериозно се опасяваме, че едно икономически необосновано, административно завишаване на МОД, в съвкупност към другите фактори с негативно влияние, ще подтикне част от стопанските субекти към решения, извън споделяните от членовете на Асоциацията политики, вкл. тази по инвестиции в развитие на човешките ресурси.

Сектор производство на безалкохолни напитки се отличава с висока конкуренция и необходимост от непрекъснати инвестиции в иновации, за да се задържат достигнатите от фирмите пазарни позиции и да има възможности те да се разширяват. Липсата на достатъчен свободен ресурс, генериран на база печалба от дейността, в условията на непрекъснат ценови натиск, всяко допълнително увеличение в разходната част под давлением на външни за конкретните компании фактори, неминуемо ще доведе до необходимост от реорганизации и компенсации. Мнозина ще пристъпят към съкращения или като алтернатива ще отрежат от бюджетите си плановите за

реализиране на инвестиционни проекти. И в двата случая ефектът ще е негативен. Убедени сме, че никоя от страните в социалния диалог не е заинтересована от подобен резултат в краткосрочен и средносрочен аспект.

В заключение и като обобщение на изложената по-горе аргументирана позиция във връзка с преговорния процес за определяне на МОД, УС на АПБНБ предлага на социалните партньори минималните осигурителни доходи за икономическата дейност „Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води (НКИД - 11.07)“ по квалификационни групи професии да се запазят на нивата от 2015 г.

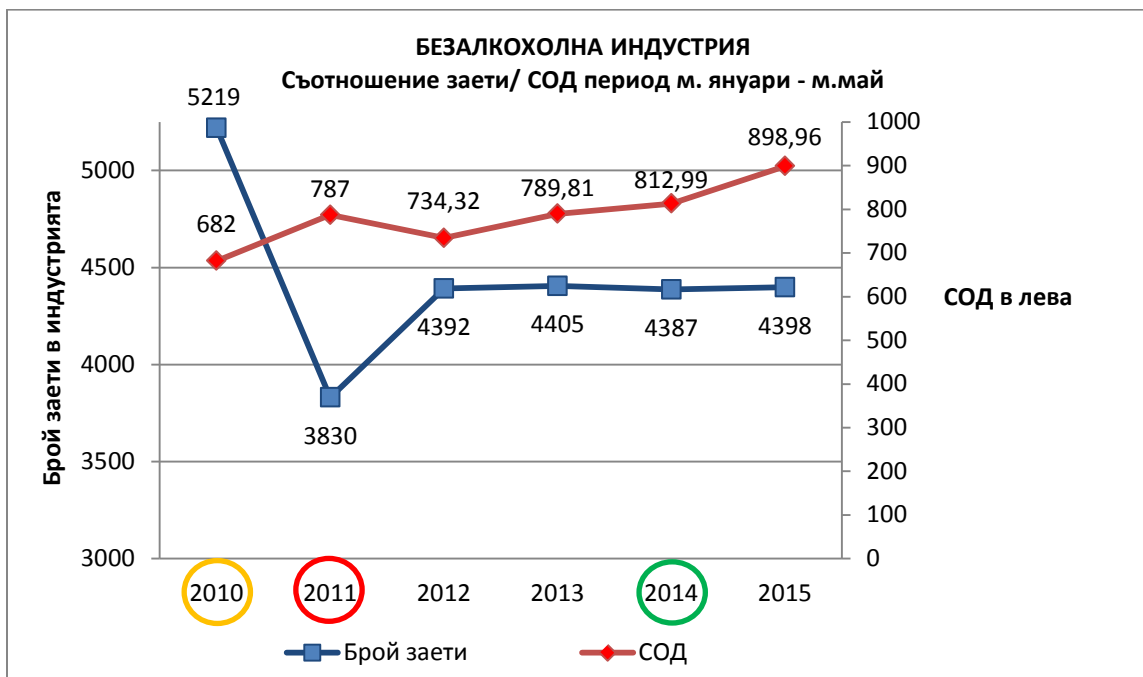
Апелираме Министерството на труда и социалната политика да се въздържа от служебно определяне на по-високи прагови стойности за МОД 2016 г. от определените за 2015 г. за сектора. Необходимите изменения за нивата на МОД за отделни категории професии, във връзка с МРЗ са гарантирани от закона.

В очакване на конструктивна позиция и постигане на съгласие в името на запазване на работните места и успешно бъдещо развитие на сектора

АПБНБ

01.09.2015

Статистически данни и изводи по отношение на осигурителните доходи в безалкохолната индустрия за периода 2010 -2015 години

Служебно определяни МОД:

1. **За 2010 година** – въпреки предупреждението за очакван спад в производството и реализацията поради неблагоприятната прогноза за започваща криза

Статистически данни и изводи по отношение на осигурителните доходи в безалкохолната индустрия за периода 2010 -2015 години

2. **За 2011 година** с ръст от 5,6% - въпреки категоричната позиция на индустрията за неадекватност на претендирания от синдикатите ръст и на мярката за служебно определяне на МОД. СОД е нарастнал с 5,6% - точно толкова, колкото е служебно определеният ръст на МОД.

Последици:

- Броят на заетите/осигурени лица общо е намалял със 17% (1389 души)
 - Най-пострадали категории: ниско квалифицирани работници – 43%; административен персонал – 41%; оператори на машини – 32%;
 - СОД на заетите в сектора през следващата година 2012 е на нива, по ниски от предходната – което реално отразява затрудненията, изпитвани от фирмите в сектора, останали неотчетени при решението за административно налагане на по-високи нива на МОД;
3. **За 2014 година** – с нулев ръст (изключение – отразяване на ръста в мин. работна заплата, засегнал само една категория). Индустрията е апелирала пред синдикатите и МТСП за нулев ръст при отчитане съвкупност от фактори с негативен ефект за бранша, вкл. забавяното възстановяване от финансовата и икономическа криза. Липсата на договорен или нормативно определен ръст на МОД за 2014 не е рефлектирала негативно върху ясно изразената тенденция на ръст на СОД на заетите в сектора.

Изводи:

1. Безалкохолната индустрия отбелязва устойчива тенденция на ръст в СОД (както общо така и по квалификационни групи професии) през разглеждания период.
2. Постигнатите средни нива на ръст на СОД превъзхождат ръста в МОД за преимуществената част от квалификационни групи професии. Изключение правят особено чувствителни за сектора групи – персонал зает в услуги за населението (търговия) и неквалифицирани работници;
3. Нивото на СОД (януари-април 2015) в безалкохолната индустрия е по-високо от средното за икономическите дейности в страната (с близо 169 лева). Макар и без принципна основа за сравнение и при липса на отчитане на спецификите в различните стопански дейности – прави впечатление, че от общо 85 дейности – по-високи нива на СОД са отчетени само за 24 икономически дейности (за 2 от тях разликата е под 1 лев). Сред тях са добивите индустрии, секторите от енергетиката, фармацевцията, финансовите услуги и др. От сектор ХВП само в един от подотраслите отчетените нива на СОД са по-високи от тези за безалкохолната индустрия, но пък броя на заетите в този сектор е почти 3 пъти по-малък.
4. Средният осигурителен доход в безалкохолната индустрия за периода януари-април 2015 година е по-висок от средната работна заплата в страната за първо тримесечие, а също и за второто. При сравнението трябва да се отчете, че очаквано в безалкохолната индустрия нивата на СОД са по-високи през второто и третото тримесечие, поради изразените сезонни специфики в сектора.

Статистически данни и изводи по отношение на осигурителните доходи в безалкохолната индустрия за периода 2010 -2015 години

5. Процентът на нарастване на СОД не е в пряка зависимост от ниските или нулеви нива на ръст на МОД. Служебното определяне на ръст на МОД на нива, които не отразяват икономическите показатели и възможностите на компаниите от сектора, водят до спад в заетостта, и спад на СОД за следващия годишен период.
6. Основната цел на прилагането на МОД е постигната в сектора. За това свидетелстват високите нива на СОД спрямо МОД. Няма публикувани данни за констатирани от контролните органи нарушения от вида формално осигуряване върху минималната работна или друга по-ниска от фактическата заплата и нерегламентирано заплащане на остатъка до по-високо трудово възнаграждение.
7. Особено чувствителни към административна намеса и определяне на надценен спрямо ситуацията и възможностите ръст в нивата на МОД са малките и средните предприятия – формиращи преобладаваща част от броя на предприятията в сектор ХВП (над 95%). Безалкохолната индустрия не прави изключение от тази статистика.